

A női labdarúgó- játékvezetés helyzete Magyarországon

NAGY PETRA

Rekreációs szervezés és egészségfejlesztés (BSc), III. évf.

A testnevelés és sport társadalomtudományi kérdései

1. tagozat, I. helyezett

Témavezető: dr. Szatmári Zoltán egyetemi docens

1. Bevezetés

A női labdarúgó-játékvezetés jelenleg még kuriózumnak tekinthető. Különleges, mégis nagyon keveset hallani szakmai mivoltukról. Keveset foglalkozik a tudomány a női játékvezetés fontosságával, és még a szakma is csak a közelmúltban kezdett el igazán nagy hangsúlyt fektetni a női labdarúgó-játékvezetés fejlesztésére. A játékvezetés történelme természetesen a labdarúgás legelső mérkőzéséig, a legelső sípszóig visszavezethető. A labdarúgás folyamatos fejlődésével együtt a játékvezetés is rengeteget fejlődött. Ez a folyamat talán sosem fog megállni, hiszen új korok új szabályokat, játékrendszereket alkotnak, mellyel tovább alakítják a labdarúgást, melyhez a játékvezetőknek is alkalmazkodniuk kell. Érthető tehát, hogy a labdarúgó-játékvezetők szerepe egyre fontosabb funkciót töltenek be. Nagyon fontos tehát a játékvezetés minősége, színvonala. A játékvezető az a személy, aki a legtöbb kritikát kapja. Rengeteg, sokszor igazságtalan sérelem, bántás éri a labdarúgó-játékvezetőt. Hétről hétre ezzel a pszichés terheléssel szemben kell helyt állnia és a lehető legjobb teljesítményt nyújtania a pályán. Nehéz kiérdemelni az elismerő szavakat. Minden egyes les intése, egy sípszó valamely csapat részéről ellenvetést fog kiváltani, így a játékvezető állandó konfliktushelyzetben vezeti a mérkőzést. A 90 percig tartó forrongó légkörben egy másodperc töredéke alatt kell meghozni a döntéseket, gondolkodási idő nélkül, közvetlenül az eseményt követően. Ebben a sportágban nincs lehetőség hosszan tartó tanácskozássra, ezért is nagy felelősség hárul a játékvezetőre, mely folyamatos, maximális koncentrációt igényel.

A női labdarúgás rohamosan fejlődik, ezzel együtt pedig a női játékvezetők száma is folyamatosan emelkedik. Úgy gondolom, hogy a legtöbb ember nem ért egyet a női játékvezetők férfi labdarúgásban betöltött szerepével. Sokan lenézik őket mint nőket, és

a téves ítéleteiket is ennek tulajdonítják. Kétkednek a női játékezők férfi labdarúgásában betöltött egyre hangsúlyosabb szerepének helyességében.

Egy 2012-es cikk részlete is erről tanúskodik:

„... úgy vélem, női lelkiállattal nem lehet profi osztályban bajnoki mérkőzést jól vezetni – kezdte az 50-szeres válogatott labdarúgó [...] de van női futball is, női játékezők tehát vezessenek női mérkőzéseket!”

(Bognár György, 2012)

Egy másik cikk a 2014. évi szezonból:

„Néhány hölgy szombat délben főzön egy jó ebédet, mint férfiak focimeccsén vegyen részt!”

(Maglód edzője, NB III.)

2012. március 10-én vizsgáztam Egerben labdarúgó-játékezőként, azóta aktív tagja vagyok a Heves Megyei Labdarúgó Szövetségnek. Jelenleg Megye II. osztályban működöm játékezőként. Labdarúgó-játékezőként én magam is tapasztaltam, hogy számtalan negatív megnyilvánulás éri a női labdarúgó-játékezőket mind a pályán a játékosoktól, edzőktől, nézőktől, mind a pályán kívül is a média által, mondván ez nem női sport, nem alkalmasak a játékezésre. Ebből adódóan számos kérdés merült fel bennem.

„... női játékezők tehát vezessenek női mérkőzéseket!”

(Bognár György, 2012)

Ez volt az a mondat, amely gondolkodóba ejtett. Női játékezőként úgy éreztem, hogy ezt meg kell cáfolnom.

1.1. Célkitűzés

Vizsgálatom célja a Magyarországon működő női és férfi labdarúgó-játékezők véleménye által megismerni a női játékezés helyzetét Magyarországon. Céлом ennek megválaszolása, alátámasztása tudományos vizsgálatokkal.

1. Kutatásom legfőbb célja, hogy megválaszoljam a számomra leginkább fontosnak vélt kérdést: van-e helye a női játékezésnek a labdarúgásban?
2. Vizsgálatommal szeretném feltárni a női játékezés helyzetét és a sportszakmában való előrelépés lehetőségeit, esélyeit, ezáltal segítséget nyújtani a fiatal, pályakezdő női játékezőknek.
3. Szeretném elemezni a női és férfi játékezők közötti szakmai különbségeket.
4. Felmérni, hogy a férfi játékezők hogyan látják, miként értékelik a női játékezést.
5. Megismerni a férfi labdarúgó-játékezők szemszögéből is a női labdarúgó-játékezés kérdését, elsősorban a játékező szakma és saját ismereteim tudományos bővítése céljából.

1.2. Hipotézisek

H1: A női labdarúgó-játékezők feltehetőleg nagyobb eséllyel indulnak a játékezői ranglétrán a megyei életben, mint a férfi labdarúgó-játékezők.

H2: A vizsgálatban részt vevő férfi labdarúgó-játékezők bizonyára nem fogadják el teljes értékű szakmai partnerként a nőket.

H3: A vizsgálatban részt vevő női labdarúgó-játékezők valószínűleg hasonlóan kezelik a lelki megterheléseket (sértegetések), mint férfi kollégáik.

1.3. Anyag és módszer

A női labdarúgó-játékvezetés helyzetének vizsgálatára anonim kérdőíves felmérést alkalmaztam, mert ezen a területen ez a vizsgálati módszer a legelfogadottabb.

Az eredményeket *SPSS 17.0 for Windows* statisztikai program segítségével dolgoztam fel leíró statisztika, keresztábra-elemzés és kétmintás t-próba alkalmazásával. A kezdetben Heves megyei játékvezetőkre fókuszált vizsgálatomat országos felmérésre bővítettem. A vizsgálatom célcsoportja Magyarország férfi és női labdarúgó-játékvezetői voltak. Két külön online kérdőívet készítettem a női, illetve a férfi labdarúgó-játékvezetőknek. A kérdőívre történő válaszadás önkéntes és anonim volt. Számos kérdéstípust alkalmaztam, melyek között volt egyszerű válaszadós kérdés, volt Likert-skála, ahol 5 válaszból álló rendezett sorozatokból kellett választani az állításokkal kapcsolatban. Kérdőívemben zárt kérdéseket alkalmaztam, előre megadott válaszok közül kellett választaniuk a játékvezetőknek. Kérdőíveimet 346 férfi és 30 női labdarúgó-játékvezető töltötte ki. Kutatásom elején csak a Heves megyei férfi játékvezetőket kérdeztem anonim kérdőív formájában az egyik őszi játékvezetői továbbképzésen Kálban, 2014. április 11-én, a Heves Megyei Labdarúgó Szövetség Játékvezetői Bizottság elnökének közreműködésével, fókuszálva a férfi játékvezetők szemszögéből a női labdarúgó-játékvezetés kérdésére. A várt 110 fő helyett csak 63 férfi játékvezető töltötte ki. Később a kérdőívemet tökéletesítettem, kibővítettem és készítettem a női játékvezetők számára is egy anonim kérdőívet. A célközönséget kibővítettem a Magyarországon működő összes játékvezetőre. Az online férfi, illetve női kérdőív továbbítására Gaál Gyöngyit kerestem fel, a Magyar Labdarúgó Szövetség Játékvezetői Iroda vezetőjét, magyar női nemzetközi labdarúgó-játékvezetőt. Kérdőíveimet e-mailben továbbította a megyei elnököknek, akik továbbították a játékvezetőknek. A későbbiekben e-mailben én magam is felkerestem a megyei elnököket, az elemszám növelése érdekében. Az online kérdőíveket 2014. szeptember 19-től 2014. november 5-ig tölthették ki a labdarúgó-játékvezetők. A Heves Megyei Labdarúgó Szövetség részéről hozzájutottam egy 2014-es októberi nyilvántartásához, mely szerint Magyarországon 3063 aktív férfi játékvezető, illetve 148 aktív női játékvezető működik. A vizsgálatban részt vevő női és férfi labdarúgó-játékvezetők aránya megegyezik a Magyarországon működő labdarúgó-játékvezetők arányával. Kelemen Attila HELASZ Játékvezetői Bizottság elnökétől pedig megkaptam a Heves megyei játékvezetők nyilvántartását 2010-től kezdődően.

1.4. Eredmények

A női labdarúgó-játékvezetők 67%-a, a férfi labdarúgó-játékvezetők 76%-a gondolja úgy, hogy a női labdarúgó-játékvezetés pozitív irányba fog változni a jövőben. A női játékvezetők 4%-a, a férfi játékvezetőknek csupán 1%-a véli úgy, hogy negatív irányba fog elmozdulni a női labdarúgó-játékvezetés. A nők 30%-a, a férfiak 24%-a állítja azt, hogy változatlan marad a női labdarúgó-játékvezetés helyzete (1., 2. diagram).

A női labdarúgó-játékvezetők 54%-a, míg a férfi labdarúgó-játékvezetők 59%-a gondolja úgy, hogy igen, azonos eséllyel indulnak a nők a játékvezetői „ranglétrán” való feljebbjutásban a megyei életben, a nők 47%-a, a férfiak 41%-a viszont úgy véli, hogy nem indulnak azonos eséllyel a női labdarúgó-játékvezetők férfi kollégáikkal szemben (3., 4. diagram). Mindezek indoklására a női játékvezetők 40%-a, a férfi játékvezetők 31%-a azt válaszolta, hogy azonos eséllyel indulnak a női játékvezetők, hiszen időközben derül ki, hogy ki, milyen tehetséges (13., 14. diagram). A nők 27%-a, a férfiak 30%-a szerint az azonos feltételek miatt indulnak azonos eséllyel. Ezzel szemben a női labdarúgó-játékvezetők 23%-a, a férfiak 28%-a szerint a női labdarúgó-játékvezetők kevesebben vannak, ezáltal több figyelmet kapnak, így hamarabb feljebb juthatnak a „ranglétrán”,

tehát nem azonosak az esélyek. A női labdarúgó-játékvezetők csupán 10%-a, a férfi labdarúgó-játékvezetők csupán 11%-a véli úgy, hogy a női labdarúgás fejlődik, növekszik a mérkőzésszám, ezáltal a női labdarúgó-játékvezetők feljebbjutási esélye is növekszik.

Egy 5 fokú skála alapján a férfi labdarúgó-játékvezetők a női labdarúgó-játékvezetőkhez képest átlagosan 4,1-re, míg a férfi labdarúgó-játékvezetők a férfi kollégáikhoz képest 3,7-re értékelték edzettségi állapotukat. A női labdarúgó-játékvezetők a férfi kollégáikhoz képest 3,2-re, míg a női labdarúgó-játékvezetők a női kollégáikhoz képest 4-re értékelték saját edzettségi állapotukat (5. diagram).

A vizsgálatban részt vevő női labdarúgó-játékvezetők szakmai döntéshozatalát tekintve a női játékvezetők 73%-a, a férfi játékvezetők 46%-a úgy véli, hogy helyt állnak, mint bármely más játékvezető kollégájuk. A női játékvezetők 27%-a, a férfiak 35%-a állítja azt, hogy szakmai döntéseknél átlagosan teljesítenek, egy-két kiemelkedő tehetséget kivéve. A férfi játékvezetők 19%-a viszont úgy gondolja, hogy gyengébben teljesítenek, mint a férfi labdarúgó-játékvezetők (6., 7. diagram).

A női labdarúgó-játékvezetők elfogadottságát tekintve a kétmintás t-próba alapján nincs különbség a női, illetve a férfi labdarúgó-játékvezetők véleménye között a vizsgált személyek tekintetében. A változókból kiderül, hogy a labdarúgó-játékvezetők véleménye alapján a női labdarúgó-játékvezetés elfogadottsága a szakma részéről a legmagasabb, míg a szurkolók részéről a legalacsonyabb (8. diagram).

A „női játékvezetők vezessenek női mérkőzéseket” kijelentés véleményezését tekintve a következő eredményeket kaptam. A kétmintás t-próba alapján szignifikáns eredményt kaptam ($t = -1,996$; $p = 0,220$). A női labdarúgó-játékvezetők szignifikánsan azt mondják, hogy a női labdarúgó-játékvezetők ne csak női mérkőzéseket vezessenek. A vizsgált férfi labdarúgó-játékvezetők a nőkhöz képest kissé negatívabban értékelik ezt a kijelentést (9. diagram).

A vizsgálatban szereplő férfi labdarúgó-játékvezetők 90%-a úgy gondolja, hogy van helye a nőknek a labdarúgó-játékvezetésben, 10%-a viszont úgy véli, hogy nincs (10. diagram). A férfiak 51%-a azt mondja, hogy azért van helyük a nőknek a labdarúgó-játékvezetésben, mert a játékvezetés tehetség-, felkészültség- és szakértelemfüggő, nem független ezektől. 25%-uk szerint van helyük a játékvezetésben, de csak a női mérkőzéseken. A férfiak 18%-a szerint mindenkinek meg kell adni a lehetőséget, így a nőknek is, hiszen nincs helye diszkriminációnak. A férfi labdarúgó-játékvezetők csupán 6%-a gondolja úgy, hogy nincs helye a nőknek a labdarúgó-játékvezetésben, 2% szerint azért, mert a labdarúgás férfi sport, 4% szerint kevésbé határozottak, könnyen befolyásolhatóak, gyengébben teljesítenek, mint a férfi kollégáik (11. diagram).

A kétmintás t-próba alapján nem kaptam eltérő különbséget a férfi és női labdarúgó-játékvezetők válaszában a sértegetéseket tekintve. Mindkét nem azt állítja, hogy a játékvezetői tevékenységében nem zavarják a sértegetések, sértő megnyilvánulások, bántalmazások (12. diagram).

1.5. Megbeszélés

Vizsgálatom során számos kérdésre kerestem a választ.

Első hipotézisem nem igazolódott be, hiszen a vizsgálatban részt vevő női és férfi labdarúgó-játékvezetők többsége is úgy véli, hogy azonos eséllyel indulnak a játékvezetői „ranglétrán” való feljebbjutásban a megyében, hiszen véleményük szerint azonosak a feltételek és idő közben derül ki, hogy mennyire tehetséges az adott személy (3., 4., 13., 14. diagram).

Második hipotézisem nem igazolódott be. Amellett, hogy fizikálisan a férfi labdarúgó-játékvezetők jobbra értékelték magukat női kollégáikhoz képest, ezzel is alátámasztva, hogy állóképességet tekintve jobban teljesítenek női kollégáiknál (5. diagram), a férfi

labdarúgó-játékvezetők 90%-a mégis úgy véli, hogy van helye a nőknek a labdarúgó-játékvezetésben (10., 11. diagram). 73%-a úgy véli, hogy szakmailag helyt állnak a nők a labdarúgó-játékvezetésben (6., 7. diagram), emellett a sportszakma részéről is magasan elfogadottnak vélik a női labdarúgó-játékvezetést (8. diagram). Mindezek mellett a női és férfi labdarúgó-játékvezetők sem gondolják úgy, hogy a nőknek csak női mérkőzéseket kell vezetnie (9. diagram).

Harmadik hipotézisem beigazolódott, hiszen a vizsgálatban részt vevő játékvezetők azt állítják, hogy a játékvezetői tevékenységükben nem zavarják a sértegetések, sértő megnyilvánulások, bántalmazások a mérkőzések során (12. diagram).

2. Összefoglalás

A kutatásom célja az volt, hogy választ kapjak a számomra leginkább megválaszolatlan kérdésekre. Van-e helye a nőknek a labdarúgó-játékvezetésben, és ha igen, csak a női labdarúgó mérkőzéseken? Úgy gondolom, hogy vizsgálatomból is egyértelműen kiderül, hogy a vizsgálatomban részt vevő férfi labdarúgó-játékvezetők szerint a női labdarúgó-játékvezetésnek van helye és jövője. A vizsgált férfi labdarúgó-játékvezetők véleménye alapján elmondható, hogy képességeiket tekintve a nők megfelelnek a labdarúgó-játékvezetés elvárásainak, továbbá nemcsak a női, hanem a férfi mérkőzéseken is szükség van a munkájukra. A vizsgált játékvezetők véleménye szerint fejlődésnek indul a női labdarúgó-játékvezetés, illetve a sportszakma is támogatni fogja az előrehaladását. Az újonc női labdarúgó-játékvezetők kétségeit eloszlatva vizsgálatom alapján elmondhatom, hogy van helye a nőknek a labdarúgó-játékvezetésben.

3. Irodalomjegyzék

3.1. Nyomtatott irodalom:

1. Berzi, S. (2013/2014): A labdarúgás játékszabályai. MLSZ. Budapest.
2. Tabák, E. (1991): A játékvezetés színvonala a mai modern labdarúgásban. Sportvezető. 26(7): 22–23. p.
3. Ábrai, Zs., Tabák, E. (1948): A labdarúgó játékvezetés iskolája. Szikra Ny. Budapest. 404. p.
4. Bartha, Cs. (2006): A játékvezető szakmai teljesítménye és szerepvállalása a mai labdarúgásban, Doktori értekezés, Budapest, Semmelweis Egyetem

3.2. Internetes irodalom:

1. Focibiro.hu: *Videó: speciális szidalom a női bíróknak?* In: Focibiro.hu, 2014. <http://focibiro.hu/2014/09/video-specialis-szidalom-a-noi-bi-roknak/> Letöltés ideje: 2014. március 8.
2. Füzesi Bálint: *„Női játékvezetők vezessenek női mérkőzéseket”* In: Nemzeti Sport, 2012. http://www.nemzetisport.hu/labdarugo_nb_ii/noi-jatekvezetok-vezessenek-noi-merkozesekeket-2179243 Letöltés ideje: 2014. március 8.

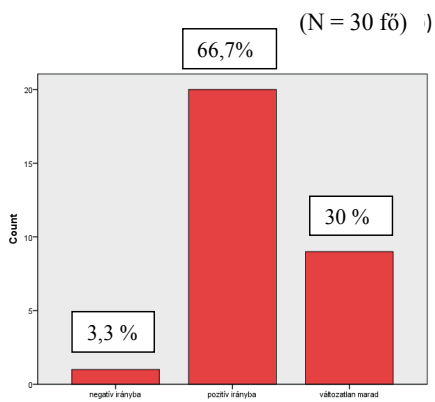
3. Dajka Balázs: „Volt, hogy a pályán kérték el a számomat”. női bírók a labdarúgásban. In: Origo, 2009. <http://www.origo.hu/sport/magyarfoci/20090708-gaal-gyongyi-es-kulcsar-katalin-noi-jatekvezetok-akik-ferfi-mecceket.html> Letöltés ideje: 2014. március 8.
4. Pásztory Dóra: „Kuriozumnak számítok” – Kulcsár Katalin labdarúgó-játékvezető. In: Magyar Narancs, 2013. <http://magyarnarancs.hu/sport/kuriozumnak-szमितok-86503> Letöltés ideje: 2014. március 8.

4. Köszönetnyilvánítás

Köszönöm dr. Szatmári Zoltán témavezetőmnek a kutatásom során adott hasznos ötleteit és jó tanácsait. Köszönettel tartozom Kopkáné Plachy Judit tanáromnak, aki az eredmények elkészítésénél tanácsaival, segítségével járult hozzá munkámhoz.

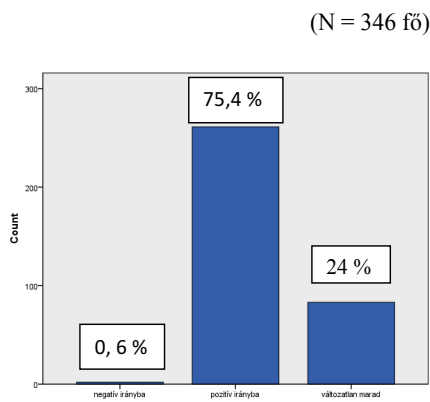
Köszönöm mindazok segítségét, akik hozzájárultak kutatásom eredményességéhez, Gaál Gyöngyinek, Kelemen Attilának, Urbán Eszternek, Farkas Ádámnak és Gyetvai Péternek.

FÜGGELÉK

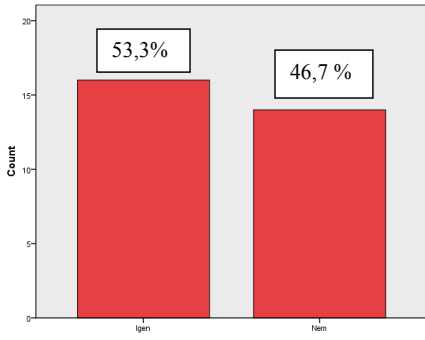
1. diagram: Női játékvezetés a jövőben

(N = 30 fő)

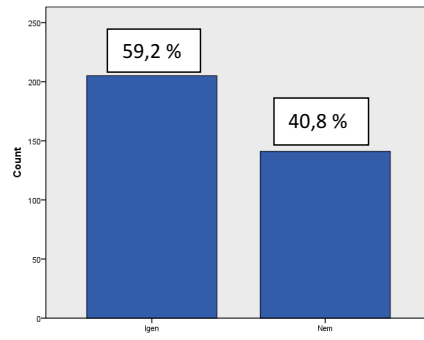

2. diagram: Női játékvezetés a jövőben

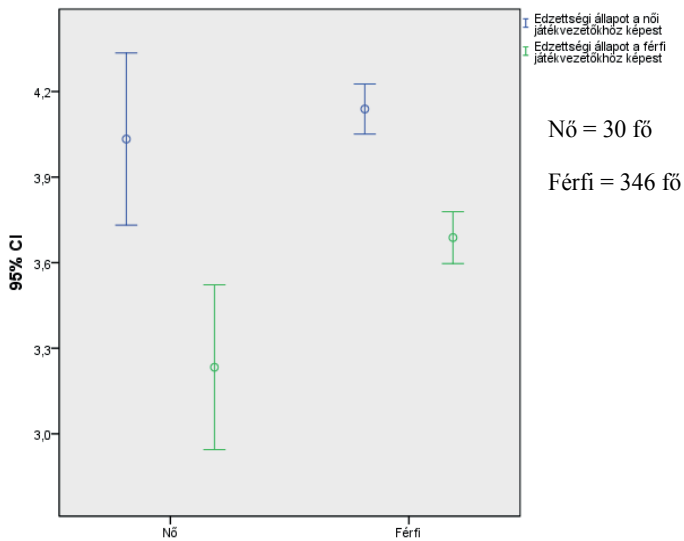
(N = 346 fő)

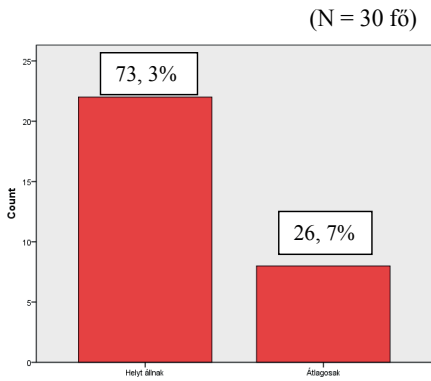
3. diagram: A női játéktevezetők esélyei a feljebbjutásban

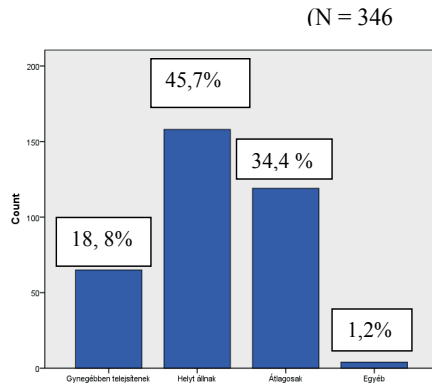
4. diagram: A női játéktevezetők esélyei a feljebbjutásban

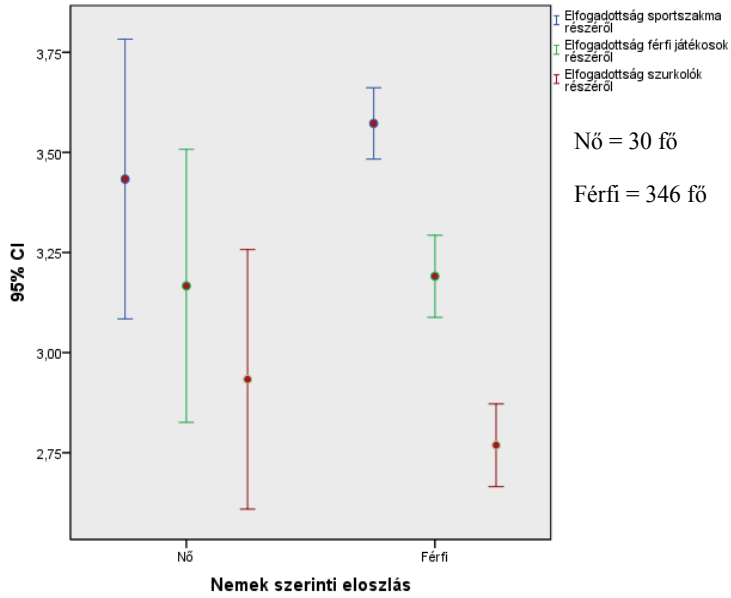
5. diagram: Edzettségi állapot önértékelése

6. diagram: Női játékvezetők szakmai döntéshozatala

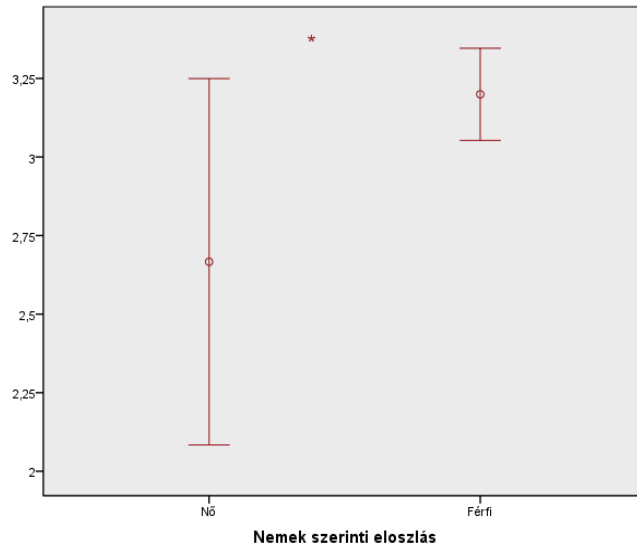
7. diagram: Női játékvezetők szakmai döntéshozatala

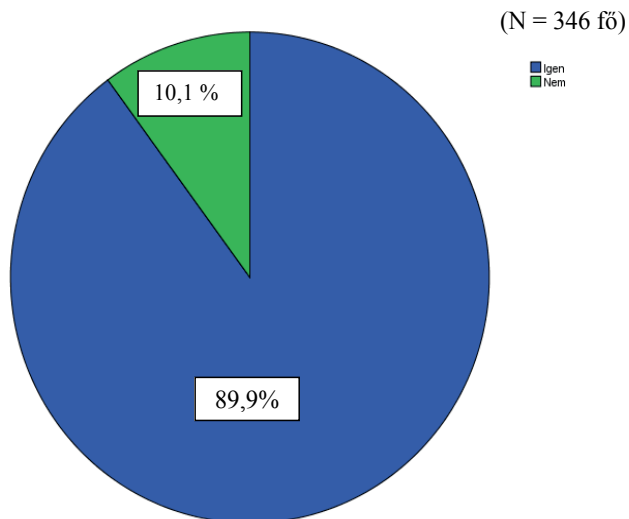
8. diagram: Női játékvezetők elfogadottsága

Nő = 30 fő

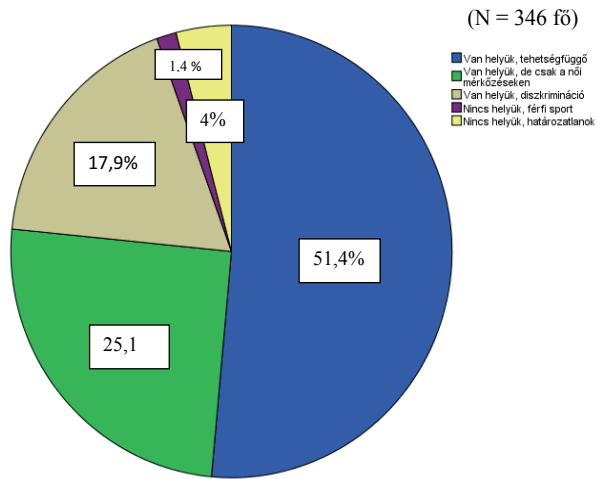
Férfi = 346 fő

9. diagram: 95% CI „A női játékvezetők vezessenek női mérkőzéseket?”

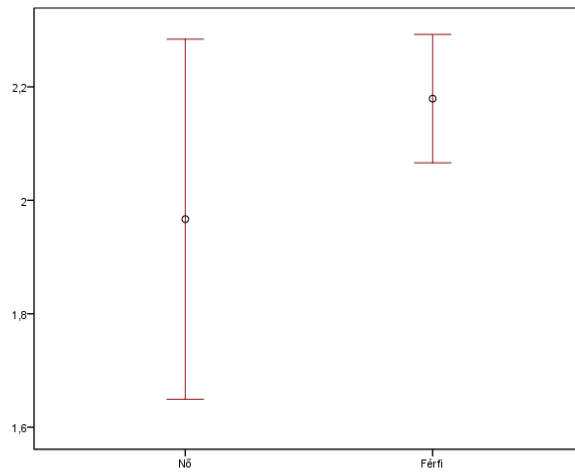
10. diagram: Van-e helye a női labdarúgó-játékvezetésnek?

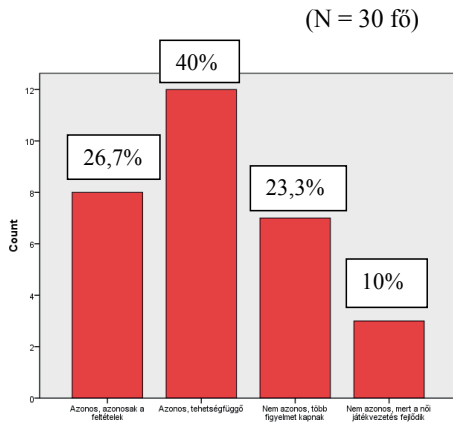
11. diagram: Női labdarúgó-játékvezetés indoklása

Nő = 30 fő

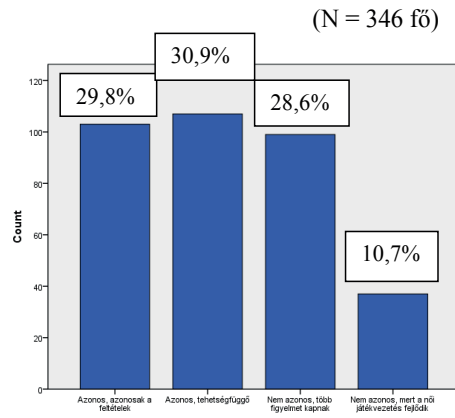
Férfi = 346 fő

12. diagram: 95% CI Sértegetések, sértő megnyilvánulások

13. diagram: Női játékvezetők feljebbjutási esélyeinek indoklása

14. diagram: Női játékvezetők feljebbjutási esélyeinek indoklása